

COSTUMARI POPULAR

Per l'octubre mou la terra i posa't a llaurar

Felip Munar i Munar

La Mare de Déu del Remei (10)

► Aquest dia l'Església commemora l'advocació de la Mare de Déu del Remei (la Confraria del Molinar duu aquesta Mare de Déu per Setmana Santa); Ella, més que cap altra persona celestial, és especialment invocada per demanar-li la gràcia del remei en tota casta de malalties i dolors; per això hi ha tantes imatges marianes venerades sota l'advocació del Remei i de la Salut. Era invocada perquè afavorís el part: moltes de les imatges de la Mare de Déu del Remei duien una cinta de seda de colors, i si la posaven damunt el cos de la partera deien que ajudava a infantar. També els vells saludadors, adobadors, oracionaires, salmaires i tots aquells que es dedicaven a guarir per art i sense ciència, tenien per patrona la Mare de Déu del Remei. A Pollença, l'any 1561, la Verge Sagrari, fou la figura principal de la parròquia, i el títol que se li dona és "Mare de Déu del Remei" (actualment al Museu Parroquial).

La feina de llaurar

► Aquest mes d'octubre era temps de fer carbó a la muntanya i d'acabar la collita de les garroves; també trencar les olives, i guardar les magranes i els fruits de tardor. Però la feina més important és el co-

DIARIO DE MALLORCA

Es el moment de llaurar la terra.

mençament de la sembra. Abans de sembrar, la terra s'ha de llaurar intensament per tal de remoure-la i que s'aïregi i s'assolelli bé. En temps molt reculats, per sembrar, l'home removia la terra amb un bastó, tal com fan encara algunes cultures primitives. La utilització d'animals

per al conreu va significar un avenç per a l'agricultura i va permetre fer servir l'arada: l'arada de fusta o romana, l'arada de mantí o braços, l'arada d'una i de dues pales, l'arada prima, l'arada amb rodes. Es creia que les rodes –circulars, com el Sol– fertilitzaven la terra. Una tradició diu que el primer llaurador va ser Nostre Senyor, i que va ensenyar-ne a Adam, el primer home.

Les cançons de llaurar

► Hi ha un ric cançoner que acompanya aquesta tasca; els animals s'aturaven quan el parell deixava de cantar, i reprenien la tasca quan sentien altra volta el cant. Les cançons solen ser de tonades lentes i planyívols, que semblen més una queixa que no una cançó de treball. "M'ho deien i jo no ho creia, / però ara ja ho creuré, / que un pareier sempre té / sa mort darrera s'oreia". "Mantí, llongues i camelles, / cameta i dental té, / espigó i retler, / coixí, jou, clavia, armelles".

Les faves i la mà peluda

► El nostre savi col·laborador, Rafel Pello ens conta aquestes creences pellucades a la gent del nostre terror. Un llegum tan insignificant com és una fava era protagonista d'auguris i pràctiques ja embotxades dins l'oblit. En direm una embosta d'exemples. Fregar una fava cuïta per les genives d'un nadó estimulava l'aparició de les dents. Quan les faves "alcen l'ull", aviat plourà. Per guarir la picada d'una abella ens hem d'aplicar mitja fava. Els pescadors guarien una ferida causada per les pues d'un peix aplicant una fava rosegada. A la nit de Sant Joan, algunes al·lotes depositaven sota el llit una fava sencera, una fava seada i una fava pelada, que simbolitzaven els tres possibles nivells de riquesa –alt, mitjà, i baix– del seu futur espòs; en desper-

tar-se palpaven el trespol amb els ulls clucs per agafar una de les tres faves, reveladora de la riquesa del marit encara desconegut. Aquesta ordalia (ritual endevinatori) comportava el greu perill de la possible aparició d'una mà peluda sota el llit, mite que és recordat a la "Rondalla de sa Cova de sa Mà Peluda", que per altra banda és una cavitat ben real de Formentera.

Recomanacions

► El llibre 'La Cuina en temps de Ramon Llull', un altre estudi de l'especialista en cuina i gastronomia Antoni Contreras Mas; s'endinsa dins el món lul·lià, dins la majestuositat de la seva obra i n'extreu els referents culinaris que pertanyen principalment a la noblesa i a les taules senyorials medievals; un equip de l'Escola d'Hoteleria de la UIB ha elaborat les receptes que s'hi reproduïxen –menjar blanc de peix, sípia i calamars, formatge torrat, etc.; el resultat és un magnífic treball on cultura, societat, art, cuina i història ens aporten un mirall prou clar de com eren i vivien els contemporanis del gran Ramon Llull. Enhorabona!

Avui és la Mostra de la Llampuga a Capdepera; a Escorca la Fira de la Serra de Tramuntana; a Santanyí la Fira d'Estocs; i a Lluçmajor la Tercera Fira.

Dilluns (9) és el Dia Mundial del Correu. Dimarts (10) és el Dia Mundial de la Salut Mental. Dijous (12) és el Dia Mundial de la Visió; també avui és la Mare de Déu del Pilar: és la Mare de Déu catòlica, patrona de la Hispanitat, venerada a la Basílica del Pilar de Saragossa. Diu la llegenda que la Verge Maria vivia a Jerusalem, i l'any 40 es va aparèixer a l'apòstol Jaume, a Saragossa, damunt un pilar de pedra que quedà com a testimoni del miracle, i el va encoratjar en la seva predicació.

Fundació Teatre del Mar

NOVEL·LA AL TEATRE

14 d'octubre

FUITA I MARTIRI DE SANT ANDREU MILÀ

M. A. RIERA

21 i 22 d'octubre

BEARN O LA SALA DE LES NINES

LLORENC VILLALONGA

La fornal

Teatre de Ponent

Dissabtes a les 21h
i diumenge a les 19h.

FEHM

Hotel Balear

VENDA ANTICIPADA

971 248 400 en horari d'oficina • www.teatredelmar.com

Teatre del Mar

C./ de Lluçmajor, 90 - Es Molinar

Ajuntament de Palma

Departament de Cultura, Patrimoni i Esports

CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I UNIVERSITAT

inaem

trui teatre

CantaJuego

GIRA 2017/2018

¡VIVA MI PLANETA!

LA FIESTA DE MI PUEBLO

14 OCTUBRE

12:00 Y 17:00 H

Taquillas (+info.) 971 783 279 • www.truiteatre.es

ticketea

f t g+ i

El IES participará en dos proyectos de cooperación con centros de otros países

Sineu

J. FRAU

■ El Instituto de Educación Secundaria (IES) de Sineu participará en dos proyectos de cooperación para la innovación y el intercambio de buenas prácticas con centros de otros países europeos. El instituto ha obtenido una valoración positiva en los dos proyectos en los cuales se presentaba, según las listas de proyectos aprobados por el Servicio Español para la Internacionalización Educativa (SEPIE).

Uno de los proyectos asociará al instituto con una escuela de Ashington, en el norte de Inglaterra, y está relacionado con la mejora de las competencias lingüísticas en inglés en temas de arte contemporáneo.

La otra iniciativa creará vínculos entre el instituto 'sineuer' y centros de secundaria de Turquía, Rumanía, Grecia y Polonia para tratar cuestiones relacionadas con la paz y la democracia partiendo de los puntos en común de las diferentes culturas y como se proyectan hacia el futuro. Ambos proyectos tendrán una duración de dos años.

En la convocatoria de 2017 se presentaron 264 solicitudes al SEPIE. En Balears fueron seleccionados once proyectos, dos de ellos del instituto de Sineu.